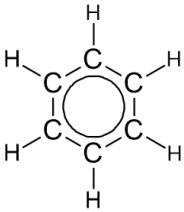
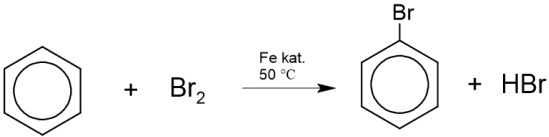
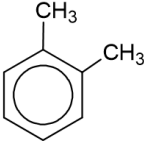
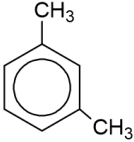

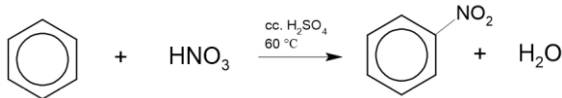
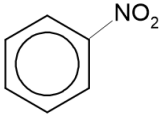
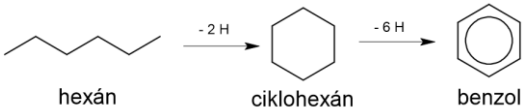
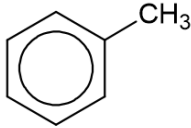
Aromás szénhidrogének - középszint

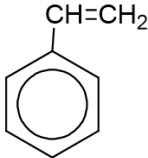
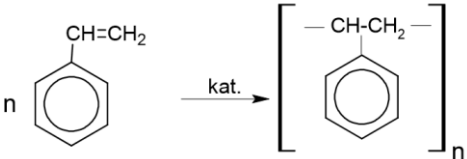
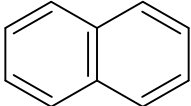
Azokat a szerves vegyületeket, amelyek molekulája gyűrűsen delokalizált π-elektronrendszert tartalmaz aromás vegyületeknek nevezzük.	
A benzol összegképlete	C_6H_6
A benzol konstitúciós képlete	
A benzol vonalképlete	
A benzol gyűrűje hat delokalizált elektront tartalmaz.	
A benzol sík kaltú molekula.	
A benzol molekulájában minden atom egy síkban található.	
A benzol polaritás szempontjából apoláris .	
A benzol színe: színtelen szaga: jellegzetes szagú halmazállapota (standard nyomáson, 25 °C-on): folyadék	
A benzol vízben nem oldódik.	
A benzol apoláris oldószerekben jól oldódik.	
A benzol kormozó lánggal ég.	
A benzol közönséges körülmények között kevésbé reakcióképes a delokalizált π-elektronrendszere miatt.	megjegyzés: a delokalizált π -elektronrendszer nagyfokú stabilitást biztosít a molekulának
Miért a szubsztitúció és nem az addíció jellemző a benzolra?	A stabilis, delokalizált π -elektronrendszer megbontása nagyobb energiát igényel, mint a hidrogénatomok helyettesítése.
A benzol brómmal való reakciója (egyenlet)	
A benzol brómszubsztitúciója csak magasabb (50 °C) hőmérsékleten és vaskatalizátor jelenlétében játszódik le.	
A benzol brómozásának reakciótípusa szubsztitúció .	

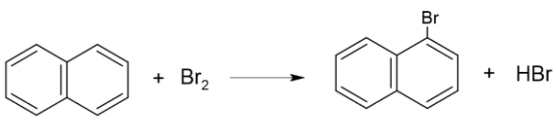
A benzol jellemző reakciója a szubsztitúció .	
A benzol az emberi szervezetre gyakorolt hatását tekintve rákkeltő .	

Aromás szénhidrogének – emelt szint

A benzolmolekulában minden kötésszög 120°-os .	
A benzolból egy hidrogén eltávolításával származtatható arilcsoport neve fenilcsoport .	
A C ₆ H ₅ - csoport neve fenilcsoport .	
Az alábbi molekulában a metilcsoportok orto -helyzetben találhatóak. 	
Az alábbi molekulában a metilcsoportok meta -helyzetben találhatóak. 	
Az alábbi molekulában a metilcsoportok para -helyzetben találhatóak. 	
A benzolban a szén-szén kötések azonos hosszúságúak és erősségűek.	
A benzolban a C-C kötési energiák az etánban és az eténben található kötési energiák közötti érték .	
A benzolban a C-C kötéshosszak az etánban és az eténben található kötéshosszak közötti érték .	
A benzol a delokalizált π-elektronrendszere miatt stabilabb,	

mintha három, lokalizált kettős kötés lenne benne.	
A benzol azért ég kormozó lánggal, mivel sokkal kevesebb hidrogént tartalmaz, mint az azonos szénatomszámú hexán, így a vízképződés során kevesebb energia szabadul fel ahhoz, hogy a szén is el tudjon égni.	
A benzol nitrálása (egyenlet)	
A benzol nitrálásának reakciótípusa szubsztitúció.	
A benzol nitrálásának szerves terméke a nitrobenzol.	
Az alábbi vegyület neve 	nitrobenzol
A nitráló elegy összetétele	tömény salétromsav és tömény kénsav 1:2 arányú elegye megjegyzés: a vegyületi arány változhat
A benzol előállítása aromatizációval (benzinreformálás) (egyenlet)	
A benzolt az iparban hexánból állítják elő.	megjegyzés: a hexán a benzin (kőolajszármazék) alkotórésze
A benzol ipari előállításához a hexánt először ciklizálják , majd a kapott ciklohexánt aromatizálják.	
A toluol szerkezeti képlete	
A metilbenzol köznapi neve toluol.	
A toluol halmazállapota (25 °C-on, standard nyomáson) folyadék.	
A toluolból egy hidrogén eltávolításával származtatható arilcsoport neve benzilcsoport.	
A C ₆ H ₅ -CH ₂ - csoport neve benzilcsoport.	

A toluolt a benzol helyett gyakran használják apoláris oldószerként , mert a benzol rákkeltő.	
A toluolt a hadiipar TNT gyártására használja.	
A sztírol szerkezeti képlete	
A vinilbenzol köznapi neve sztírol .	
A sztírol halmazállapota (25 °C-on, standard nyomáson) folyadék .	
A sztírolból a műanyagipar polisztirolt (PS) állít elő.	
A sztírol polimerizációja (egyenlet)	
A naftalinmolekula képlete	
A naftalinmolekula összegképlete C₁₀H₈ .	
A naftalinmolekula 10 delokalizált π -elektront tartalmaz.	
A naftalinban az aromás jelleg kevésbé szimmetrikus, mint a benzolban; a kötéshosszak nem egyformák .	
A naftalin színe: fehér szaga: jellegzetes szagú halmazállapota (25 °C-on, standard nyomáson): szilárd	
A naftalinmolekulában minden kötésszög 120°-os .	
A naftalinmolekulában minden atom egy síkban található.	
A naftalinmolekula téralkata planáris/síkalkatú .	
A naftalin oldhatósága vízben: oldhatatlan .	
A naftalin apoláris oldószerekben jól oldódik.	

A naftalin könnyen szublimál , vagyis szilárd halmazállapotból rögtön gáz halmazállapotúvá alakul.	
A naftalin szubsztitúcióra jobban hajlamos, mint a benzol	
A benzol csak magasabb hőmérsékleten, a naftalin viszont már szobahőmérsékleten is elszínteleníti a brómos vizet.	megjegyzés: a reakció típusa szubsztitúció
A naftalin reakciója brómmal (egyenlet)	 <chem>c1ccc2ccccc2c1.BrBr>>c1ccc2cc(Br)ccc2c1.Br</chem>
A naftalin brómozásának reakciótípusa szubsztitúció .	
A naftalin brómszubsztitúciójakkor keletkező vegyület neve 1-brómnaftalin .	megjegyzés: az 1-brómnaftalint α -brómnaftalinnak is hívják
A naftalin olvadáspontja viszonylag magas , mert síkalkatú molekulái könnyen rendeződnek kristályrácsba .	
Mivel a naftalin könnyen szublimál, ezért molyriasztónak használják.	
A naftalint amellet, hogy molyriasztónak használják műanyagok, festékek alapanyaga.	